

Plenum

Onsdag 6.4.2022 kl. 14.02—17.07

6. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om elektrifieringsstöd till den energiintensiva industrin

Regeringens proposition RP 36/2022 rd

Remissdebatt

Talman Matti Vanhanen: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till ekonomiutskottet, som miljöutskottet ska lämna utlåtande till.

För remissdebatten reserveras högst 30 minuter. Vid behandlingen av ärendet följer riksdagen det för ärenden med tidtabell överenskomna förfarandet. — Debatt, minister Lintilä.

Debatt

14.09 **Elinkeinoministeri Mika Lintilä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esityksen tavoitteena on säätää tuesta, jonka tavoitteena on turvata energiatensiivisen teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ohjata sen piirissä olevia toimijoita kehittämään teollista tuotantoaan hiilineutraalimmaksi. Sähköistämistuki myönnettäisiin komission päästökaupan valtiontukisuuntaviivojen mukaisena tukena. Suuntaviivoissa on määritelty toimialat, jotka ovat erityisen alttiita hiilivuotoriskille sähkön hinnassa olevan päästökaupan lisäkustannusten johdosta, sekä yksityiskohtaiset ehdot, miten aiheutuneita lisäkustannuksia voidaan kansallisesti korvata. Sähköistämistuki kohdistuu kustannuksiin, joita kansainvälisillä markkinoilla toimivien yritysten kolmansista maista tulevilla kilpailijoilla ei ole johtuen vähemmän kunnianhimoisista ilmastotavoitteista ja sääntelyympäristöstä.

Esitettävä tukiohjelma on viisivuotinen, ja sen mukaista tukea myönnettäisiin vuosina 22–26. Vuosittain maksettavan tuen määrä perustuisi muun muassa laitoksen sähkönkulutukseen tai tuotannon määrään sekä päästöoikeuden hintaan. Esitettävä tuki liittyy vuoden 2022 lisätalousarvioon. Vuonna 2022 tukea tulotisiin maksamaan arviolta 87 miljoonaa euroa ja tämän jälkeen vuosittain 150 miljoonaa euroa, mikä on hallituksen esittämän myönnettävän tuen vuosittainen enimmäismäärä.

Tukeen oikeutettuja teollisuuslaitoksia arvioidaan olevan Suomessa noin 70. Toimialojen joukossa on Suomelle merkittäviä toimialoja, kuten raudan, teräksen ja rautaseosten valmistus, paperin, kartongin ja pahvin valmistus, massanvalmistus sekä jalostettujen öljytuotteitten valmistus. Tuen myöntämisen ehtona olisi, että toiminnanharjoittaja on tehnyt energiatehokkuuslain mukaisen energiakatselmuksen tai että se on vapautettu energiakatselmuksen tekemisestä energiatehokkuuslain nojalla. Toiminnanharjoittajan tulisi myös osoittaa, että vähintään 30 prosenttia sen yhteenlasketusta sähkönkulutuksesta on tuotettu hiilettömillä lähteillä.

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

Esityksessä tukea saaneille toiminnanharjoittajille asetettaisiin tuen käyttöä koskeva lisäehto. Tuensaajien tulisi kohdistaa vähintään 50 prosenttia heille myönnetystä tuesta kehittämistoimiin, joilla he edistävät teollisen tuotantonsa muuttumista hiilineutraalimmaksi. Tuen käyttövaatimuksella luotaisiin kannustin ottaa käyttöön uusia hiilineutraalisuutta edistäviä teknologioita, tuotantomenetelmiä ja poltto- ja raaka-aineita sekä kehittää laitosten energia- ja materiaalitehokkuutta. Tukea voisi kohdentaa myös tutkimus- ja kehittämis-toimintaan, jolla on tunnistettu olevan muun muassa toimialojen vähähiilisyystiekartoissa keskeinen rooli teollisuuden hiilineutraalisuuden tavoittelussa.

Tuki tulisi käyttää kehittämistoimintaan vuoden 28 loppuun mennessä. Toiminnanharjoittajan tulisi hyväksyttää suunnitelmansa kehittämistoimet tukiviranomaisella ja edelleen raportoida tuen käytöstä toteutuneisiin toimiin. Tuen kohdistamisesta kehittämistoimiin ja siihen liittyvästä viranomaismenettelystä säädettäisiin tarkemmin sähköistämistukea koskevalla valtioneuvoston asetuksella. Sähköistämistuen käyttöönotto edellyttää, että komissio hyväksyy sen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

14.14 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille esittelystä.

Kompensaatiotuen lakkauttaminen ja korvaaminen teollisuuden sähköistämistuella on virhe, jonka tekemistä olemme vastustaneet ja vastustamme. Koska sähköistämistuen enimmäismäärä on matala, on ilmeistä, että näin lisäverotetaan yrityksiä. Näin maailman kunnianhimoisinta ilmastopolitiikkaa väkisin ajava hallitus esittää keinojaan, miten huonontaa suomalaisten yritysten toimintaa ja kilpailukykyä. Tällä muutoksella aiemmin käytössä ollut kompensaatiotuki lakkaa ja tilalle tulee sähköistämistuki. Keskusta on väittänyt, että ainoa muutos on nimi, mutta se ei kyllä pidä paikkaansa. Käytännössä Suomessa teollisuutta on energiaverotettu enemmän kuin kilpailijamaissa. Hallitus haluaa, että näin tapahtuu myös jatkossa. Jatkossa myös päätetään yritysten puolesta, mihin tuki tulee käyttää. Tukijärjestelmä on vaikeampi ennakoida, ja tukiprosentti on matalampi.

Tuen tason tulisi perussuomalaisten mielestä Suomessa seurata Saksan tasoa. Jo ennestään tuki on selvästi alemmalla tasolla. Esitys nostaa merkittävästi teollisuuden sähkönkäytön kustannuksia Suomessa.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan tällä esityksellä annetaan Euroopan unionille lisää päätäntävaltaa. Päästökauppa on käytännössä rinnastettavissa verotukseen, eli EU:lle ojenetaan hopealautasella verotusoikeus mutta kiertoteitse. Lopputulema on oveluudesta huolimatta kuitenkin se, että isot maat vievät ja Suomi vikisee. EU:lle tulee oikeus päättää päästöoikeuksien tarjottava lukumäärä sekä ne liiketoiminta-alueet, joilla päästöoikeuksia edellytetään. Kansallisen teollisuuspolitiikan liikkumavaraa supistetaan tällä esityksellä tulevillekin hallituksille. Perussuomalaiset ei voi hyväksyä tällaista suuntaa. Esitetty sähköistämistuki ei ole Suomen tai suomalaisten yritysten kannalta muutos parempaan.

Arvoisa puhemies! Viime vuonna kertyi Suomelle tuloa päästöoikeuksien huutokaupoista yhteensä noin 409 miljoonaa euroa, lähes kaksinkertaisesti edellisvuoteen verrattuna. Muutos johtuu päästöoikeuksien huutokauppahinnan noususta. Kuluvalle vuodelle odotetaan vielä huomattavasti suurempaa myyntituloa. Perussuomalaiset on esittänyt, että lisääntyviä päästökauppatuloja pitää korvamerkitä kompensoimaan nousua ja helpottamaan liian kunnianhimoisesta ilmastopolitiikasta kärsivien tahojen ahdinkoa. Päästökauppatulot on ohjattava suomalaisten hyväksi, ei Euroopan unionille, ei ilmastososiaalirahas-

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

toon eikä mihinkään muuhunkaan ylikansalliseen kitaan. Suomessa valmistetut tuotteet ovat ilmastoystävällisempiä kuin useimpien kilpailijamaiden tuotteet. Suomalainen teollisuustuotanto on siten ilmastoteko muiden etujen, kuten työllisyyden ja verotulojen, ohella.

Arvoisa puhemies! Erityisesti nykyisessä maailmanajassa meidän tulee kyetä pohtimaan myös tuotantoketjujen varmuutta ja luotettavuutta myös turvallisuuskulmasta. Hiilivuodon estäminen ja teollisuuden pysyminen Suomessa, jopa palauttaminen tänne, on myös turvallisuuspolitiikkaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ranne.

14.17 Lulu Ranne ps: Arvoisa puhemies! Loppukädessä yksityiset kansalaiset kuluttajina ja veroalamaisina maksavat kaiken, mitä yritykset ja julkinen hallinto tekevät. Jos valtio lisää yrityksille veroja ja maksuja, ne maksaa kuluttajakansalainen. Jos valtio lisää yritystykä, ne maksaa veronmaksajakansalainen. Yritysten ei sinänsä tarvitse piitata niille säilytettävistä lisävelvoitteista niin kauan kuin ne voivat siirtää lisäkustannukset hintoihin. Ripeimmin niin sanottu vihreä siirtymä eteneekin luonnollisten monopolien ja välttämättömyshyödykkeitä myyvien yritysten toiminnassa, joiden kysyntä ei juuri jousta hintojen noustessa. Joillekin monopoleille turhat, ylimitoitettut ja ennenaikaiset investoinnit ovat jopa erittäin kannattavia. Kuluttaja maksaa, kun ei muuta voi.

Kilpailluilla markkinoilla kuluttaja maksaa hyödykkeen hänelle tuottamasta lisäarvosta. Jos yritys joutuu investoimaan välttääkseen veron tai maksun, kuluttajalle ei synny mitään lisäarvoa. Yritykselle ei synny euron euroa todellista asiakkaan lisäarvoon perustuvaa kassavirtaa investoinnin maksamiseen. Väite, että tällaiset investoinnit luovat kestäväää kasvua, on yksinkertaisesti väärä.

Tietenkin sääntelyä ja markkinoiden ohjailua tarvitaan toisinaan. Kyse on järkevän tasapainon löytämisestä. Yhteiskunnan ja kansantalouden kannalta ei-välttämättömät verot, maksut ja tuet leikkaavat aina kansalaisten ostovoimaa ja valinnaista kulutusmahdollisuutta heikentäen talouskasvua. Jotkut peräänkuuluttavat dramaattista leikkaamista. Kulutusta on tietenkin järkeistettävä, kehitettävä kestävämmäksi, mutta kulutus on se yhteiskunnan jakelumekanismi, joka pitää nykyiset väestömäärät hengissä.

EU:n ja Suomen heikko talouskehitys ei ole sattumaa. Me sääntelemme itseämme sekä ulos markkinoilta että hengiltä, kohti Pohjois-Korean jakelumekanismia. Kun kulutus heikkenee, yhä useampi on tukien varassa, viljelee itse, näkee nälkää tai kaikkia näitä, ja moni luulee, että sellainen ei ole mahdollista Suomessa tai Euroopassa, mutta on parhailaankin, ja kaikki voi käydä todella nopeasti.

Arvoisa puhemies! Järjettömyyttä on luoda epäonnistuneita vero- ja lisämaksujärjestelmiä ja sitten joutua paikkailemaan niitä tukijärjestelmillä. Päästökauppajärjestelmä on viimeistään nyt muuttunut turhaksi rasitteeksi, koska riittävät kannusteet luopua fossiilisista polttoaineista ovat muutenkin olemassa. Kyse ei ole ympäristöstä vaan EU:n tavoitteista rahoittaa itseään ohi jäsenvaltioiden yksimielisen päätöksenteon. EU:n toiminta on sen omista vääristyneistä lähtökohdista käsitettävää. Täysin käsittämätöntä on sen sijaan oman hallituksemme halu kokoomuksen tuella rankaista kuluttajia ja veronmaksajia paljon kovempaa kuin mitä edes EU-säännökset edellyttävät — siinä ei ole etäisintäkään järjen häivää.

Kun lukee tämän sähköistämistuen saamisen, toteuttamisen, seurannan ja maksatuksen ehtoja, olemme taas kasvattamassa lisälonkeroa hallinnolliseen olioon, joka kuluttaa järjet-

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

tömästi sekä julkisia että yksityisiä resursseja. Valtion henkilöstömäärä on kasvanut Rinteen ja Marinin hallituksen aikana merkittävästi. Turpoava kymmenientuhansien työntekijöiden ja eritasoisten pomojen armeija suunnittelee, koordinoi, toteuttaa, valvoo, tarkastaa ja päämääröi toistensa töitä ja tehottomia prosesseja, joita ei pitäisi tehdä laisinkaan, ja kansalaiset ja yritykset raatavat syöttäen tätä paisuvaa oliota. [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!]

Sen sijaan että nämä hyvin koulutetut ihmiset houkutellaan valtiolle yksityissektoria paremmilla palkoilla pyörittämään vahingollista byrokratiaa, tarvitsemme heidät tuottamaan kansalaisille elintärkeitä peruspalveluja tai tekemään yksityissektorilla jotain, jota Suomi voi myydä.

Tällaiseen sääntelyyn meillä ei ole varaa, vaan sitä on lähdettävä määrätietoisesti purkamaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koskela.

14.22 **Jari Koskela ps:** Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva teollisuuden sähköistämistuki olisi tulossa aiemman kompensatiotuen tilalle. Perussuomalaisten vaihtoehtobudjetissa esitetään sähköistämistuen perumista ja jatkoa kompensatiotuelle. Kompensatiotuen jatkoa kannattaa myös suomalainen teollisuus, koska tukimuotona se on selkeämpi ja ennustettavampi ja tuen käytöstä saa päättää itse. Uusi sähköistämistuki on aiempaa tukea alhaisempi ja yritykset ovat velvoitettuja käyttämään tuki vähähiilisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Esityksessä tarkoitetulla tuella korvattaisiin päästökaupasta aiheutuvia välillisiä kustannuksia. Maksettavan tuen suuruus riippuisi muun muassa päästöoikeuden hinnasta sekä toiminnanharjoittajan sähkönkulutuksesta ja tuotannon määrästä.

Päästökauppa tuottaa nykyisellä tasolla valtiolle arviolta jopa lähes 700 miljoonaa euroa. On muuten valitettavaa, että Suomessa päästökauppataloja ei ole korvamerkitty kuten esimerkiksi Virossa. Olisi oikein ja kohtuullista, jos tuloja pystyttäisiin kokonaan ohjaamaan nykyistä enemmän ilmastotoimien vuoksi kipuilevalle teollisuudelle tai pulassa olevalle sote-sektorillemme.

Arvoisa herra puhemies! Päästökauppa on käytännössä verrattavissa verotukseen, vaikka järjestelyä EU:ssa kutsutaankin päästömaksuksi. Varsinainen verotusoikeus unionille edellyttää kaikkien jäsenmaiden yksimielisyyttä, ja se vaatisi perussopimusten avaamista tai vähintäänkin perussopimusten pykälien merkittävää uudelleentulkintaa, jota unionissa onkin jo harjoitettu muun muassa eurokriisien ja elpymisvälineen kohdalla. Päästömaksusta unioni voi päättää yksinkertaisella enemmistöllä, mikä asettaa erityisesti pienet maat huonoon asemaan. Toivonkin, että hallitus muistaa tämän ja toiminnallaan pyrkii estämään EU:n jatkuvaa liittovaltiokehitystä ja tosiasiallista verotusoikeuden jatkuvaa siirtoa pois kansallisista käsistä. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Malm.

14.25 **Niina Malm sd:** Arvoisa puhemies! Viime viikkojen aikana on käynyt varsin selväksi, että vihreän siirtymän tukeminen ei ole vain ilmasto- ja ympäristöpolitiikkaa vaan myös Suomen turvallisuutta ja huoltovarmuutta vahvistavaa politiikkaa. Jokaisella sentil-

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

lä, jolla jatkamme fossiilisen energian ostamista Venäjältä, rahoitamme Venäjän järkyttäviä tekoja Ukrainassa. Siksi vihreää siirtymää on nyt vauhditettava entisestään.

Tutkimus ja innovaatiot ovat tärkein aseemme ilmastonmuutosta vastaan. Juuri julkaistu IPCC:n raportti korostaa jälleen pikaisten ilmastotoimien tarvetta, ja ilman teknologisia ratkaisuja, kuten teknisiä hiilinieluja ja sähköpolttoaineita, emme pysty ilmastonmuutosta hillitsemään. Vihreän siirtymän investoinnit ovat merkittävä askel kohti Suomen energiaomavaraisuutta. Siksi onkin valtavan tärkeää, että vihreän siirtymän investoinnit nostetaan määräaikaaisesti etusijalle lupakäsittelyssä, ja tämä jos mikä on hyvä asia. Voimme siis todeta, että energiantensiivisen teollisuuden sähköistämisen tuki on jälleen askel kohti fossiilitonta tulevaisuutta. Se lisää myös huoltovarmuuttamme, kun irtaannumme pääosin Venäjältä tulevasta fossiilisesta energiasta. Päästövähennykset tehdään yrityksissä, ja tämä on jälleen askel ja kannustin teollisuuden yrityksille vihreässä siirtymässä. Yrityksille on myös tärkeää, että toimintaympäristö on vakaa ja ennustettava. Vaikka elämme nyt poikkeuksellisen epävarmoja aikoja Venäjän aloittaman sodan vuoksi, on yhä selvempää, että suunta on kohti fossiilitonta tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Maaliskuun alussa eduskunta aloitti ilmastolain käsittelyn. Siinä asetetaan kunnianhimoiset ilmastotavoitteet, mutta pelkästään tavoitteet eivät vähennä päästöjä. Tarvitaan konkreettisia uusia päästöttömiä toimintoja ja teknologioita, joilla päästöt oikeasti vähenevät. Teollisuuden sähköistäminen on merkittävässä roolissa päästöjen vähentämisessä. Elinkeinoelämä on laajasti sitoutunut päästövähennyksiin ja EU:n ilmastotavoitteiden kiristämiseen. Teollisuuden vähähiilikartat kertovat, että muutos on mahdollinen. Tukea ja apua kuitenkin tarvitaan siirtymävaiheessa, ja sähköistämistuki on jälleen uusi kädenojennus yrityksille. Hallitus on laskenut teollisuuden sähköveron EU:n minimitasolle jo vuosi sitten. Sähköveron alennus koski vajaata 10 000:ta teollisuusyritystä ja yli 30 000:ta maatalousyritystä. Alennettua verokantaa sovelletaan myös kaivostoiminnassa, kasvihuoneissa ja konesaleissa käytettävään sähköön ja energiaveronpalautusten kautta maatalouden sähköön. Esitys on siis tulevaisuuteen katsova ja kannatettava. Näin Suomi menestyy ja takaa työtä kansalaisilleen myös tulevaisuudessa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

14.28 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Meillä on käsittelyssä energiatuki teollisuuden sähköistämiseksi, ja on varmasti ihan perusteltua etsiä keinoja, kannustimia prosessien ja toimintatapojen sähköistämiseksi.

Minulla olisi elinkeinoministeri Mika Lintilälle muutama kysymys tästä esityksestä. Ymmärsinkö oikein, että tämä tuki-intensiteetti ei ole komission sallimalla enimmäistasolla? Tämä kysymys olisi mielenkiintoista saada tähän keskusteluun mukaan ja perustelut sille, miksi näin ei ole. Ja sitten, jos olen oikein ymmärtänyt, niin teollisuus on nostanut esille myös tätä esitystä puoltavissa lausunnoissa sen, että maksimituki on rajattu Suomessa 150 miljoonaan, ja esille on tuotu, että sen pitäisi olla 200 miljoonaa. Myös tukikauden kokonaismitasta on tullut kysymyksiä ja esityksiä, että se on liian lyhyt, ja vaihtoehtoisesti on tuotu esille vuosi 2030. Kysyisin myös tähän ministeri Lintilältä vastausta: miten tähän määriteltyyn aikaan on päädytty?

Mutta ehkä sellainen perustavaa laatua oleva kysymys, mikä on tässäkin tullut esille, on se, että kun nyt ollaan siirtymässä kompensatiotuesta tähän hallituksen esittämään malliin, niin mikä muuttuu. On vähän erilaisia kysymyksiä ja väitteitä ilmassa. Salin oikealta

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

reunalta perussuomalaiset ovat tuoneet vahvasti esille sitä, että tuen kokonaistaso tulee laskemaan ja tämä on teollisuudelle huomattavasti huonompi malli, ja keskustasta ainakin aiemmin puheenvuoroissa ja julkituloissa on annettu ymmärtää, että mikään muu ei muuttuisi kuin nimi.

Nyt kysyn ministeri Lintilältä, onko tämä yksi yhteen tämän aiemman kompensaatiotuen kanssa eli sen osalta, miten se kohdentuu teollisuudelle, ja myös tämän määrän näkökulmasta. Sen toki ymmärrän, että jos se on sähköistämistuki, niin silloin siitä puuttuu tämä kysymys, jonka perussuomalaisetkin ovat esille nostaneet, ja sillä rajataan tätä kohdetta, mihin tätä tukea voidaan käyttää, mutta toivoisin, että ministeri voisi muuten tätä kokonaisuutta vielä vähän avata ja vastata näihin muutamiin kysymyksiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

14.30 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Sinänsä tämä esitys sopii päivän teemaan erinomaisesti: tuossa parin seuraavan lakiesityksen kohdalla puhutaan susista, ja tämä esitys on varsinkin susi syntyessään. Eli meillä on aikaisemmin ollut huono järjestelmä, tämä päästökauppakompensatio, jossa on korvattu puolta vähemmän kuin meidän keskeisille kilpailijamaillemme Euroopassa, ja nyt tätä kyseistä järjestelmää huononnettaisiin vielä entisestään ja tehtäisiin siihen teknologiarajoituksia, mihin sitä tukea voidaan käyttää. Eli tässä luotaisiin suomalaiselle teollisuudelle vielä lisää suhteellisia kustannuksia verrattuna keskeisiin kilpailijamaihimme Euroopassa, maihin, jotka jo valmiiksi sijaitsevat parempien logististen yhteyksien saatavilla lähempänä markkinoita, eli niillä on jo valmiiksi kilpailuetuasema Suomeen verrattuna. Ja nyt me omilla toimillamme syventäisimme tätä kilpailuasetelmaa valtavasti: jos me maksamme 25 prosenttia tukea ja jossain maksetaan vaikka 75 prosenttia, niin kyllä se on valtava merkittävä asia.

Tämä esitys on niin huono, että huolimatta siitä, että alkuperäinen kompensaatiotuki oli huono, teollisuus mieluummin pitäytyisi siinä alkuperäisessä kompensaatiotuessa. Kysynkin, milloin hallitus aikoo asettaa suomalaisen teollisuuden ja suomalaisen työllisyyden etusijalle näiden ilmastohöpötysten sijaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta, ja hänen jälkeensä ministeri Lintilä. Sitä on tässä vaiheessa tämä 30 minuuttia käytetty.

14.32 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! On tärkeää, että paljon sähköä käyttävälle teollisuudelle korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia kustannuksia. Tämä on se pääasia. Tuettavista toimialoista suurin on metsäteollisuus. Tärkeitä toimialoja ovat myös metalli ja kemia. Tuki myös vahvistaa paljon sähköä käyttävien yritysten mahdollisuuksia uudistaa prosessejaan, ja tukien myötä suomalaisten vientiyritysten menestymismahdollisuudet paranevat. Maailmanmarkkinoilla pärjääminen paranee. Teollisuus tietenkin etsii ja toteuttaa koko ajan hiilineutraaliutta edistäviä ratkaisuja — se on myös huomionarvoinen asia.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Lintilä.

14.33 Elinkeinoministeri Mika Lintilä: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia kommentista — aika odotetunlaisia.

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

Ensinnäkin edustaja Purralle — jaa, hän on poistunut, ei keskuudestamme, mutta salista — siihen, että yritykset eivät saa itse päättää, mihin investointirahat käyttävät. Kyllä oikeastaan kaikki yritykset, jotka tällä hetkellä tekevät energiainvestointeja, tekevät investointeja, joilla päästään fossiilisesta pois. Eli meillä on menossa selkeästi tämmöinen, voisiko sanoa, energiateknologian päivitys yrityksissä. Eli kyllä tämä on ihan ei tästä johtuva, vaan yritysten omasta investointitarpeesta ja halusta johtuva, [Sebastian Tynkkysen välihuuto] eli kyllä se on se linjaus: fossiilisista eroon.

Edustaja Ranne sitten sanoi tästä, että yritystuet kansa maksaa ja yritys — miten se oli — investoi välttääkseen veron ja ei aiheuta kansalaisille etua. Minä väitän, että yksikään vakavasti otettava yritys ei investoi vain sen takia, että välttää veroa. [Markku Eestilä: Aivan oikein!] Kyllä yrityksellä pitää aina olla tarve investointiin. Se on joko uudistaminen, tuotannon kehittäminen, kapasiteetin nostaminen tai toimintavarmuus. Mutta se, että yritys lähtisi investoimaan välttääkseen veron — siinä kyllä yrityksiä pidetään niin kuin aika halpamaisina. Minä ottaisin kyllä yritystoiminnassa aika lailla lujaa tuon kommentin.

Sen, että meillä on energiaintensiivistä teollisuutta, kaikki tietävät. Täällä edustaja Heinonen kysyi enimmäistasosta. Toki enimmäistaso olisi voinut olla korkeampikin. Mutta sitten toisaalta kun minä olen kuullut viime aikoina kritiikkiä myös siitä, että valtio velkaantuu liikaa, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä — Timo Heinosen välihuuto] niin jonnekin pitää niitä rajoja laittaa vähän joka puolella. Tämä tulee nyt 26 vuoteen asti, jolloinkin seuraavalla hallituksella on mahdollisuus puuttua vielä siihen jatkoon, eli niiden, jotka siellä sitten ovatkaan, kannattaa itse kunkin laittaa tämä muistipaikalle.

Onko tämä yksi yhteen? Tämä ei ole yksi yhteen, mutta kyllä tässä paljon samoja elementtejä on. Eli kyllä tässä on ilman muuta samoja elementtejä haettu, ja kyllä tässä taustalla on se, että me pidetään suomalaista, perinteistä teollisuutta kilpailukykyisenä kilpailukumppaneihin verrattuna. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vihreätä siirtymää, anna mun kaikki kestää!]

Talman Matti Vanhanen: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter under detta plenum efter att de övriga ärendena på dagordningen blivit behandlade.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.36.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 16.10.

Andre vice talman Juho Eerola: Nu fortsätter behandlingen av ärende 6 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum. — Ledamot Mäkynen borta, ledamot Kalli borta, ledamot Reijonen borta, ledamot Eestilä borta, ledamot Kivelä borta. — Ledamot Mäkelä är närvarande, varsågod.

16.11 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Hieman harmillista, että tähän sinänsä erittäin tärkeään keskusteluun ei oltu varattu enempää kuin se puoli tuntia aikaa silloin alussa. Se meni melkein esittelypuheenvuorossa ja parissa listapuheenvuorossa, debattiakaan ei siitä

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

käynnistetty, ja sen jälkeen ministeri lähti pois eikä vastannut läheskään kaikkiin niihin kysymyksiin, mitä esitettiin. Se oli harmillista, koska tässä olisi ollut kyllä vastattavaa.

Suomessa nämä energiatuet ovat jo ennestään huonompia kuin meidän eurooppalaisissa kilpailijamaissamme, ja nyt niitä lähdetään entisestäänkin vielä huonontamaan suuntaan, jota teollisuus ei toivo, ja alemmalla kompensaatiolla kuin mitä taas nämä kilpailijamaamme vastaavan tuen antavat. Kyllä siinä ministerin olisi pitänyt erittäin hyvällä syyllä vastata, milloin suomalainen työllisyys ja teollisuus ja kilpailukyky asetetaan edelle. Täytyy muistaa, että me olemme täällä kaukana pohjoisessa, pitkien liikenneyhteyksien päässä. Periaatteessa elämme saarella hyvin pitkälle, erityisesti kriisitilanteessa. Ei meidän pitäisi kyllä etumatkaa antaa meidän kilpailijoillemme millään tällaisilla heikoimmilla kompensaatioilla kuin mitä nämä maat maksavat. Päinvastoin, meidän pitäisi antaa etumatkaa omille yrityksillemme, omalle teollisuudellemme verrattuna näihin kilpailijamaihin. Eli näihin kysymyksiin jäivät kyllä nyt vastaukset saamatta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Kivelä.

16.12 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Kansainvälinen tiedeyhteisö on jälleen tällä viikolla vedonnut maailman päättäjiin kiireellisten ja mittavien ilmastotoimien aikaansaamiseksi. IPCC:n uusin raportti kertoo, kuinka systeemistä muutosta tarvitaan, jotta me voimme tosissamme hillitä ilmastokriisiä.

No, tämä teollisuuden sähköistäminen on yksi osa tätä välttämätöntä muutosta. Samaan aikaan Venäjän tuhoamissota on osoittanut, kuinka fossiilisista irti pääseminen ei ole vain ilmastokriisin ehkäisemisen kannalta välttämätöntä, vaan se on myös tärkeä osa meidän turvallisuuspolitiikkaamme. Vasemmiston mielestä teollisuuden vihreä siirtymä onkin yksi tämän hetken tärkeimmistä tehtävistä, ja näen, että tämä esitys tukee tätä siirtymää. No, tämän lakiesityksen tavoitteena on tukea teollisuuden sähköistymistä Suomessa ja samalla tukea teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ehkä sitä mahdollista hiilivuotoriskiä.

Me myös ajattelemme, että on hyvä pitää huolta siitä, ettei ympäristösääntelyn tai ilmas-tosääntelyn kiristäminen johda isopäästöisen teollisuuden siirtymiseen muualle, ja samalla kun sääntelyä kiristetään ja sitä sitten kompensoidaan, niin kyllä se on niin, että tämä kompensaatio ei myöskään sitten saa vaikuttaa siihen, että päästötavoitteissa joustetaan, ja tehokas keino vaikuttaa EU:n ulkopuolisen teollisuuden toimintatapoihin on ottaa käyttöön tämä hiilitulli, jota vasemmisto on pitkään ajanut ja jota nyt EU-tasolla edistetäänkin.

Minä ajattelen, että tämä lakiesitys on hyvä nähdä sellaisena välivaiheen toimenä. Eli me olemme vasemmistossa ehdottomasti valmiita kehittämään tätä sähköistämistukea entistä vahvemmin päästövähennysinstrumentiksi, ja meidän mielestämme on tärkeää varmistaa, että tämän tuen avulla selkeästi ohjataan niihin päästövähennyksiin ja näitä tuen ehtoja voidaan sitten myös ajassa tarkastella ja kiristää. Ja toki myös esimerkiksi nämä uudet EU:n tason instrumentit, kuten tämä hiilirajamekanismini, pitää tietenkin sitten ottaa huomioon, kun tällaista kompensointia jatkossa tehdään.

Arvoisa puhemies! Ajattelen, että nytten kun Venäjän turvallisuustilanne on kriisiyty-nyt ja ilmastokriisi painaa päälle, niin kyllä samalla on tärkeää pitää [Puhemies koputtaa] mielessä myös tämä energiankulutuksen tarpeen vähentämisen tarkeys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Mäkelä.

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

16.15 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Kivelän puheenvuoro herätti vielä mielenkiintoa ottaa lisää kantaa tähän asiaan siinä mielessä, että vaikka olettaisimme, että ilmastonmuutos on totta aivan sellaisenaan kuin se esitetään näissä ilmastopaneeleissa, että se olisi absoluuttinen totuus, niin silti asia on niin, että ei se sitä ilmastonmuutosta poista, jos Suomi tuhoaa oman kilpailukykinsä ja teollisuus ulosliputetaan Suomesta sellaisiin maihin, jotka eivät huolehdi ilmasto- ja ympäristöasioista niin hyvin kuin Suomessa huolehdittaisiin.

Näin tuossa yksi päivä kartan, jossa oli maailman eri maat listattuna sen mukaan, missä aikataulussa ne pyrkivät hiilineutraaliuteen, ja siellä oli Suomi lähes ainoita maita, jotka pyrkivät jo 2030-luvulla hiilineutraaliuteen. Valtaosa läntisistä teollisuusmaista, mukaan lukien EU-maat, joka on meidän lähin verrokkiryhmämme, pyrkii hiilineutraaliuteen vuoteen 50 mennessä, eli jopa 15 vuotta meidän jälkeemme. Nyt me sitten pyrimme 15 vuotta ennen näitä maita hiilineutraaliuteen, ja me pyrimme siihen paljon pienemmällä kompensatiolla kuin mitä nämä maat jo lähtökohtaisesti maksavat.

Tämä nyt on vain sellainen yhtälö, joka ei tule johtamaan mihinkään muuhun kuin suomalaisen teollisuuden katoon, työpaikkojen ulosliputukseen ja kansantalouden tappioon sitä kautta, että meillä ei ole tuottavia työpaikkoja ja verotuloja, joilla ylläpidetään hyvinvointivaltiota. Tämä on yksinkertaisesti tuhon kierre.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Hoskonen.

16.17 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Muutamia huomioita tästä energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta. Olemme kyllä aika kummallisiin aikoihin edenneet, kun tällaisia asioita täällä käsittelemme. On ihan oikein, että teollisuutta tuetaan, mutta sen verran pitää meillä kansanedustajilla rohkeutta olla, että katsomme sen verhon taakse, miksi meidän tulee tällä keinoin toimia. Päästökaupan syyt me kaikki tiedämme. Sillä on luotu järjestelmä, jossa ilmastopäästöjä aiheuttava toimija joutuu maksamaan hiilidioksiditonneista tietyn maksun, joka tällä hetkellä pörssihinnan mukaan taitaa olla lähemmäs 80 euroa per ekvivalenttitonni. Eli jos vaikka polttaa turvetta, niin siitä joutuu maksamaan yhdestä hiilidioksiditonnistä sen kahdeksankymppiä. Yhtä turvekuutiota kohti se meinaa lähemmäs 27 euroa tämän päivän hinnoilla. [Tuomas Kettunen: Pitää paikkansa, 27 euroa!] — 27 euroa, kyllä.

Mutta katsotaanpas hieman noiden lukujen taakse. Ensinnäkin Euroopan unionihan kaikissa yhteyksissä korostaa sitä, että päätösten tulee perustua tieteellisesti tutkittuun tietoon. Lämpimästi kannatan totuuden etsimistä joka paikassa. Se on meidän suuri velvollisuutemme, että pysymme totuudessa ja puhumme totta ja teemme päätöksiä totuuden pohjalta. Mutta minkä takia Suomea rangaistaan väärillä päästötiedoilla? Me emme saa laskea hyödyksemme sitä neljää miljoonaa tonnia, minkä suodatamme ilmaista hiilidioksidia vuosittain. Minkä takia emme saa laskea hyödyksemme koko metsien hiilinielua? Tai minkä takia maanviljelijöille, jotka viljelevät suopeltoja ja turvaavat näin Suomen ruokaturvan... Kuivinakin kesinä suopelloilta saa aina kohtalaisen hyvän sadon. Kuivina ja märkinä kesinä ne toimivat erittäin hyvin. Sille lasketaan kahdeksan miljoonan tonnin päästö keskivertolukujen mukaan. Miten tällä hetkellä joku kuhmolainen tai ilomantsilainen suopelto tuottaa päästöjä ilmaan? Siinä on metri lunta päällä ja pohja jäässä. Ei mitään tule sieltä. Se päästö on nolla. No, silti vain tämä EU kaikessa viisaudessaan, Leyenin porukka, on päättänyt, että se tuottaa kahdeksan miljoonaa tonnia Suomen ilmakehään päästöjä —

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

täyttä höpöhöpöä. Minkä tautta sitten samainen EU väittää, että sen pitää perustua tieteelliseen tietoon? On se kumma, kun edes totuus ei riitä sille porukalle. Minä tiedän menneestä maailmasta muutamia järjestelmiä, joissa kaikki perustui väärään tietoon, ja seuraukset me näemme itse tänä päivänä Ukrainassa.

Arvoisa puhemies! Se, mikä tässä on valtava huoli, perustuu vain ja ainoastaan siihen, että tällä hetkellä Suomi velkaantuu aivan valtavaa vauhtia, 7—8 miljardia vuoteen. Ja sitten maksamme maksuja turhasta ahavasta ulkopuolisille toimijoille, jotka monesti ovat vielä ulkomailla omistettuja yhtiöitä. Tällä keinoin Suomi köyhdytetään nolliin. Mitä sanovat sitten tietyt puolueet, kun leikataan sosiaaliturvaa, leikataan koulutuksesta, leikataan eläkkeistä, leikataan palkoista? Se on tämän tien päässä aivan varmasti. Ei ole mitään toivoa sen jälkeen, kun luottoluokittaja päräyttää meille 2—3 prosenttiyksikköä. Näitä kuuluisia reittoaajia, jotka maiden luottokelpoisuuksia arvioivat, on muistaakseni kolme kappaletta. Standard & Poor's on ainakin yksi. Nämä luottoluokittajat kun toteavat, että Suomi on menettänyt luottokelpoisuutensa ja tälle porukalle ei kannata enää luottoa antaa, niin korko lähtee nousemaan. Mitä tekee eduskunta silloin? Eduskunta leikkaa armottomalla, kovalla kädellä. Jos vaikka kolme prosenttiyksikköä nousee korko ja meillä on 150 miljardia kohta velka, niin neljä ja puoli miljardia nousee korko silloin, tulee lisää menoja korkoihin sinä päivänä. Silloin ei tässä salissa kukaan puhu siitä, meniköhän kaikki ihan oikein. Silloin vain selitellään, miksi näin kävi.

Tämä on niitä asioita, arvoisat Suomen kansan edustajat, jotka pitää hoitaa etukäteen. Tästä ilmastohumpasta, mikä on tullut Suomelle kalliiksi aivan perusteetta, pitää virheet oikaista. Kuten olen moneen kertaan sanonut, kaiken päätöksenteon tulee perustua totuuteen ja tosiasiallisiin lukuihin. Sitä vartenhan asiantuntijoita kuullaan. Mutta tässä talossa sillä ei kovin paljon enää ole merkitystä näköjään, kun tällaisiakin asioita joudutaan käsittelemään. Ei edes vaivauduta tutkimaan sitä, millä tämä oikaistaisiin. Kun päästökaupan perusteet oikaistaan niin, että pannaan ne oikealle tasolle, mielelläni olen sitten sitäkin esitystä kannattamassa. Mutta ei se voi olla niin, että suomalainen eläkeläinen, opiskelija, nuori perhe, jolla on monta lasta kasvamassa, maksavat syyttä suotta väärin tietoihin perustuva maksua kaikessa: energiassa, kodin lämmityksessä, polttoaineissa, ruuassa, kaikessa muussa. Meillä aina täällä kiistellään siitä, onko joku saanut indeksiperusteisen tuen omaan eläkkeensä tai johonkin sosiaalietuuteen. Ihan oikeata puhuttahan se on, että pidetään köyhimmistä ja heikommista ihmisistä huoli. Se on hyvin perusteltua, inhimillistä puhetta. Mutta eipäs tunnu kukaan kiinnittävän huomiota tähän asiaan — kaikista pahimpaan syöpään, joka syö pikkuhiljaa suomalaisten kukkaroita yhä ohuemmiksi ja pikkuhiljaa rupeaa vaikuttamaan muuten eläketurvaankin, kun tulot pienenevät. Kaikki me tiedämme, miten eläkkeet lasketaan.

Toivoisin, arvoisat Suomen kansan edustajat, vaikka teiltä vähän tässä paikalla onkin, että näihin tosiasioihin kiinnitettäisiin huomiota. En jaksa ymmärtää Markku Ollikaisen, ilmastopaneelin puheenjohtajan, jatkuvaa paasaamista, kun Yleisradiossa saa parhaat puheajat ja parhaat mainosajat niille väärille tiedoille, mitä hän jatkuvasti on levittänyt. Eikö tällaiselle menolle pidä... Ihmettelen Yleisradiota ja Yleisradion pääjohtajaa, että hän ei puutu tähän. Kyllähän totuudellakin joku arvo tässä maassa vielä on. En jaksa mitenkään ymmärtää, että tätä väärää tietoa levitetään ihmisille, maksatetaan maksu, jolla ei ole mitään oikeaa perustetta. Jos minä lähetän ystävälleni jostakin syystä väärän laskun, perusteettoman laskun, niin hän ei varmasti maksa sitä, vaan lähettää sen takaisin, ja sapekkaat terveiset on vielä mukana, että mitä sinä oikein meinaat — aivan niin kuin jos kuka tahansa

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

kansanedustaja saa palvelusta liian ison laskun, joka ei ole oikein, niin totta kai yrittäjä aina sen oikaisee. Se on itsestäänselvyys. Vahinkojahan sattuu, ei siitä saa ketään syyttää. Emme ole täydellisiä. Mutta tämän virheen tiedämme. Täällä me nyt pohdimme asiaa, millä me voisimme ehkä jollekin ulkomaiselle toimijalle Suomen valtion ottamalla velalla maksaa kompensatiota siitä, että päästökaupan luvut ovat Suomea kohden väärin. Siinäpä pieni pulma, joka kannattaisi oikaista ennen kuin se käy tämän kansakunnan kukkarolle liian kalliiksi. Ja jonain päivänä, kun se korko lähtee nousemaan, muistakaa sitten tämä minun puheeni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kyllönen.

16.24 Merja Kyllönen vas: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ehkä hivenen rauhallisemmissa merkeissä — en kaikkia noita ilmestyskirjan petoja vielä ole nähnyt, mutta ehkä se aika tekee tehtävänsä. [Hannu Hoskosen välihuuto] Viittaan nyt edustaja Hoskosen puheenvuoroon.

Se, mikä minua huolettaa tässä meidän energiapaletissa ja kokonaisuudessa — on huollettanut jo ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan — on se, että me rakastetaan vuosilukuja ja niihin takertumista ilman, että me oikeastaan mietitään sitä, miten me tehdään laaja-alaisesti arvioituna kestävät ratkaisut koko meidän energia-, polttoaine- ja lämmityssektorille, niin että ne kestävät ajan ja ne kestävät myöskin taloudellisen järkevyyden pohjan arvioinnin. Tämä on ehkä semmoinen asia, jonka itse opin matkalla tuonne Ryskälän kirkonkylälle, jossa aika moni maa lähtee siitä, että haetaan tasapainoisia, laajasti arvioituja kokonaisuuksia, ei niinkään juosta yksittäisten vuosilukujen perässä — vaikka on toki myönnettävä, että Ryskälän kirkonkylällä on myöskin heitä, jotka rakastavat näitä vuosilukuja ja niitä mielellään kirjaavat. Sillä, millä tavalla jäsenmaat seuraavat ja noudattavat kokonaisuuksia, aika pitkälti moni jäsenmaista hakee itselleen kestävämpää ja toimivampaa ratkaisua, ja ne tavoitteet ja niihin pyrkiminen on tärkeämpää kuin se, pysyykö yhden vuoden sisällä jossain yksittäisessä tavoitteessa.

Siinä mielessä tämä energiakysymys on minun mielestäni akuutti ja tulee haastamaan meitä eritoten nyt tässä lähiaikoina. Ensi talvi voi olla koko Euroopalle erittäin merkityksellinen sähkön riittävyyden suhteen: miten pystytään korvaamaan puuttuva kaasu, mikäli niihin ratkaisuihin oikeasti mennään, että Venäjän kaasuhanat lyödään kiinni niin kuin tässä on keskustelua ollut.

EU:n kokonaisriippuvaisuus Venäjästä on edelleen mittava kaasun, sähkön ja polttoainneiden osalta, ja sen takia meidän pitää myöskin aika avoimin silmin katsoa sitä, miten se tuleva muutos, mikä väistämättä EU:n energiapolitiikassa tapahtuu, vaikuttaa myöskin meidän energiakokonaisuuteen, sen toimintaan ja niihin mahdollisuuksiin, miten me pystytään hoitamaan ja vastaamaan myöskin niitä sitoumuksia, mitä me ollaan yhteisesti tehty.

Kun eräs kollega aikoinaan totesi uhan ”Venäjä, Venäjä, Venäjä”, niin sanoisin tänä päivänä meille sen haasteen ja mahdollisuuden olevan omavaraisuus, omavaraisuus, omavaraisuus. Siihen kannattaa satsata kaikin voimin ja kaikin tavoin ja rakentaa ne riippuvuussuhteet EU:n sisälle eikä EU:n ulkopuolelle. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Aittakumpu.

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

16.27 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Kyllönen puhui aivan oikein omavaraisuuden merkityksestä. Se on entisestään korostunut korona-aikaan, ja kun korona vuonna 20 iski voimallaan tänne Suomeen, niin myöskin puhuttiin varsin paljon huoltovarmuuden ja omavaraisuuden vahvistamisesta ja sen merkityksestä. Mutta välillä olen jo miettinyt, olemmeko siitä ottaneet tarpeeksi opiksi, sillä nyt kun tämä Venäjän oikeudeton hyökkäys Ukrainaan tapahtui ja olemme sen seurannaisia sitten täällä Suomessakin joutuneet kohtaamaan, niin olemme todenneet, että meillä on todella paljon vielä korjattavaa ja tehtävää.

Yksi hyvä esimerkki on siitä: edustaja Hoskonen on hyvin ansiokkaasti usein puhunut kotimaisen energian ja turpeen merkityksestä. Nyt turve pitää viimeistään palauttaa sille kuuluvaan arvoonsa, koska se on uusiutuvaa ja toimitusvarmaa lähien energiaa, jonka varannot Suomessa ovat valtavat. On huomattavasti järkevämpää käyttää kotimaista turvetta kuin lähettää rahaa ulkomaille. Paljon parempi se on kuin venäläinen hake, venäläinen öljy tai venäläinen kivihili.

Arvoisa puhemies! Nyt on tärkeää, että Suomi pitää myös puoliaan siinä, että Euroopan unionin tasolla ja erityisesti komissio keskittyy nyt perusasioihin, ja että pyritään myöskin EU:ssa vahvistamaan jäsenmaiden huoltovarmuutta. Nyt pitää viimeistään vetää takaisin kaikki sellaiset esitykset ja ehdotukset, jotka heikentäisivät Suomen omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Otan esimerkiksi julkisuudessa olleet tiedot kaavailluista metsien ennallistamiseen liittyvistä esityksistä, jotka rajoittaisivat täysin perusteetta Suomen metsien käyttöä. On tärkeää, että myöskin Euroopan unionissa ja muissa kansainvälisissä yhteisöissä Suomi käyttää omaa vaikutusvaltaansa mahdollisimman hyvin.

Ilmastonmuutos on vakava uhka, ja siihen on tärkeää varautua ja tehdä toimia, mutta on tärkeää säilyttää myöskin maltti ja järki mukana, koska olen aivan samaa mieltä siitä, että ei ole mitään mieltä ajaa suomalaista tuotantoa tai suomalaista teollisuutta alas — mistä ei tässä hallituksen esityksessä toki olekaan kyse, mutta näin yleisemmällä tasolla, kun energiapolitiikasta puhutaan — vaan meidän on huolehdittava kotimaisesta tuotannosta ja omavaraisuudesta, jotta pärjäämme jatkossakin ja jotta voimme omalta osaltamme myöskin vaikuttaa siihen, miten kansainvälisesti ilmastonmuutosta torjutaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kettunen.

16.30 Tuomas Kettunen kesk: Niin, arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelä liputti tuossa teollisuuden ulosliputtamisesta, siitä, että nämä toimenpiteet, kunnianhimoiset toimenpiteet, joista jotkut ovat antaneet ymmärtää, veisivät meiltä teollisuutta pois. On käynyt toisinkin päin, kun puhutaan näistä datakeskuksista, konesaleista. Viimeisin iso investointi oli Microsoftiin investointi. Sen edellä monia isoja kansainvälisiä yhtiöitä, Google otetaan yhtenä esimerkkinä, on tullut tähän maahan. Ne ovat tulleet tähän maahan investoimaan sen takia, että meillä on ollut myös uusiutuvaa energiaa. Googlen datakeskuksen pohjanahan oli se, että meillä on uusiutuvaa sähköä tuulivoiman kautta.

Ja nytten kun julkisessa sanassa ja julkisessa poliittisessa keskustelussa käytetään sanaa ”vihreä siirtymä”, niin en ehkä käyttäisi aina sitäkään, koska jos ajatellaan viime kautta, niin silloinhan puhuttiin biotaloudesta, kainuulaisittain ”biotallous”, elikkä olemme menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta.

Viime vaalikaudella puhuttiin siitä näkökulmasta, että kun fossiilinen polttoaine ja fossiiliset luonnonvarat jossain vaiheessa loppuvat, niin meidän on syytä jo mennä kohti sitä

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

biotaloutta, ja tätähän me koko ajan teemme. Minun mielestäni tässä yleisessä keskustelussa unohtuu se, mitä, paljon hyvääkin, me olemme teollisuuden suunnalla saaneet siitä, että me olemme menossa sitä biotaloutta kohti. Metsäteollisuus investoi asiallisesti tähän maahan biotuotetehtaitten osalta. Se on biotaloutta parhaimmillaan, millä me siirrymme niistä fossiilisista tuotteista kohti biotuotteita, kun sen sellun keittämisen sivutuotteena tulee mäntyöljyä ja biotäpättejä, ennen kaikkea niitä tuotteita, joilla me tämän fossiilisen muovin syrjäytämme biopohjaisilla tuotteilla, muovituotteilla.

Puhemies! Nyt puhumme energiatuesta. Tämän maksettavan tuen suuruus määräytyisi muun muassa päästöoikeuden hinnan, toiminnanharjoittajien sähkönkulutuksen tai tuotannon perusteella. Tästä myönnetystä tuesta vähintään 50 prosenttia tulee käyttää hiilineutraalisuutta edistäviin kehittämistoimiin, ja kehittämistoimi katsotaan hiilineutraalisuutta edistäväksi, mikäli sen toteuttamisella pyritään kasvihuonepäästöjen välttämiseen tai vähentämiseen, energian tai materiaalien käytön tehostumiseen, uusiutuvan energian käytön lisäämiseen tai edellä mainittujen yhdistelmään laitoksella.

Minun mielestäni tämä on semmoinen kilpailutekijä myös suomalaiselle teollisuudelle, että kun teollisuus haluaa mennä kohti hiilineutraalisuutta, niin sitä kautta sitten myös valtiovallan suunnalta tätä asiaa tuetaan ja sitä kautta meidän teollisuus on paljon kilpailukykyisempi siihen aikaan, kun me siirrymme fossiilitaloudesta kohti biotaloutta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkelä.

16.33 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuohon edustaja Kettusen mainitsemaan asiaan uusista työpaikoista liittyen näihin datakeskuksiin ja muihin: Väittäisin datakeskusta jonkun verran ymmärtävänä, että ei siihen datakeskukseen kyllä hirveän montaa henkilöä tarvita ylläpitämään ja ovenpönkäksi, kun se perustetaan Suomeen. Eli se enemmänkin sijaitsee siellä, ja siellä on muutamia yksittäisiä ylläpitohenkilöitä, ja käytännössä niitä datayhteyksiä hallitaan etäyhteyksien kautta halpatuontimaista käsin. Ei se Suomen työllisyydelle ja taloudelle kovin kummoinen investointi käytännössä kuitenkaan ole etenkin verrattuna siihen, jos se tarkoittaa, että meiltä lähtee paperitehtaita, valmistavaa teollisuutta pois niiden toimien johdosta, jotka kenties tuovat meille muutaman kymmenen työpaikkaa sinne datakeskukseen — eipä kauppa ole kannattava. Enemmänkin meidän pitäisi pyrkiä siihen, että me ensinnäkin pidämme ne valmistavan teollisuuden työpaikat, metsäteollisuuden työpaikat ja sen ohella houkuttelemme tänne datakeskuksia erilaisilla verotus- ja energiaratkaisuilla ja tuomme ne lisäksi meidän omaan työllisyyteemme, emme suinkaan korvaamaan menetettyjä työpaikkoja huonolla hyötysuhteella. Tässä tullaan siihen, mitä edustaja Hoskonen aiemmin puhui, ettei totuus unohtuisi, että me olemme Suomen kansanedustajia ja meidän pitäisi ensisijaisesti ajatella Suomen työllisyyttä, etua, taloutta. Se tuntuu usein tässä salissa unohtuvan keskusteluissa.

Pari sanaa vielä tuosta energiaomavaraisuudesta ja uusiutuvasta energiasta, koska sähköhän ei tule seinästä, ellei sitä sähköä joku sinne seinään laita. Millä sen sähkön nyt sitten tuotamme Suomessa, kun täällä ei aina tuule eikä täällä aina paista aurinko? Olemme itse omassa hölmöydessämme määrittäneet turpeen uusiutumattomaksi, fossiiliseksi polttoaineeksi, ja nyt vielä EU:n tasolla on kyseenalaista, onko ydinvoimakaan tavallaan katsottava hiilineutraaliksi tai hiilinegatiiviseksi energianlähteeksi. Kysyn, että jos ydinvoimaa ei voida käyttää, jos turvetta ei voida käyttää, niin millä me sen energian nyt sitten käytännössä tuottaisimme, mikä tässä päästökaupassa meitä hyödyttää. Tuulivoimalla emme voi

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

loputtomasti tuottaa sitä energiaa. Kyllä meidän pitäisi siihen vaikuttaa, että EU:n tasolla määriteltäisiin ydinvoima päästöttömäksi energianlähteeksi näissä luokitteluissa. Ja kun turve palautettaisiin uusiutuvaksi energianlähteeksi, niin meillä olisi edes jonkinlaisia lähtökohtia tähän asiaan. Ja jos niitä tuulivoimaloita on pakko rakentaa, niin en ymmärrä, miksi niitä täytyy alkaa niin sanotusti käärmeitä pyssyyn työntämään itärajalle tutkien esteeksi. Miksei niitä pystytettäisi vaikka Pohjanlahdelle useiden kilometrien päähän mantereesta keskelle merta? Siinä on hyvin matala meri, johon voisi hyvin pystyttää tuulivoimaloita. Siellä jos missä tuulee, Pohjanlahdella, Ahvenanmaan ympäristössä, eli laitetaan ne tuulivoimalat sinne, missä edes nyt tuulee sen verran kuin Suomessa ylipäänsä tuulee. Näissä asioissa olisi järjenkäyttö sallittua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

16.36 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä energiaintensiivistä teollisuutta koskeva lakiesitys on, niin kuin edellisen kerrankin sanoin, ihan perusteltu ja hyvä, mutta meidän pitää olla tarkkana, mihin me rahaa valtion kassasta mätämme. Tosiasiaan kuitenkin on se, että Suomen hyvinvointi perustuu siihen, että meillä on tätä teollisuutta, ja metsäteollisuus on kaiken teollisuuden kivijalka. Edustaja Mäkelä aivan erinomaisesti äskensi esille tämän metsäteollisuuden tärkeyden. Metsäteollisuus on luonut Suomeen metalliteollisuuden, kemianteollisuuden, energiantuotannon ja monta muuta teollisuudenalaa oheistuotteinaan. Kun tehdään paperikoneita, pitää olla metallia, ja siinä samalla kun tehdään sellua, tulee energiaa, ja kun tehdään sahataravaa, niin tulee sitten talonrakentaminen, ja monta muuta.

Edellisellä vaalikaudella tässä talossa puhuttiin suu vaahdossa biotaloudesta — se on sitä biotaloutta, niin kuin edustaja Kettunen äskeni omassa värikkäässä puheenvuorossaan kuvasi — mutta näiden numeroiden taakse on pakko meidän taas katsoa. Kun Euroopan unioni taas elvistee sillä, että he ovat hiilineutraaleja — Euroopan unioni eli järjestelmä, joka on tehnyt maakaasusta, metaanista, vihreän sertifikaatin arvoisen, arvokkaan energiaraaka-aineen ja samaan aikaan uusiutuvan turpeen heittänyt fossiiliseksi — niin sehän on itsepetosta mitä pahimmassa määrin. Kuten tiedämme, Suomen suot kasvavat joka vuosi turvetta lisää, ja sitä ei saisi sitten käyttää.

Kun katsomme tänä päivänä päästökaupan hintaa, niin on aivan varmaa, että ensi talvena — jos se lähinnä kylmä talvi on, niin kuin yleensä talvet Suomessa ovat — aiheutamme valtavan sähköpulan sillä, ettemme saa omia energiaraaka-aineita käyttä. Tällä hetkellä olemme jo nyt sähköstä täysin riippuvainen valtio, ja maksoimme viime talvena niin valtavaa sähkön hintaa, että eräs maanviljelijäkin totesi, että kun hän lypsykoneella lypsi lehmä — tai robotithan sen homman hoitivat — niin se maitomäärä sinä iltana, kovan pörssisähkön hinnan aikaan, ei riittänyt korvaamaan sitä sähkömäärää, jonka hän joutui sitä työtä varten ostamaan yhtiöltä, eli hän ei sillä maidontuotannolla pystynyt sinä iltana peittämään kuluja. Kun kaikki me tiedämme, että esimerkiksi metsäteollisuudessa paperikoneet käyttävät valtavasti sähköä, niin niitäkö me sitten lähdemme energiaintensiivisenä teollisuudenalana tukemaan, kun sähkön pörssihinta tuolla pörssissä pyörii 600—700 eurossa, niin kuin viime talvena pahimmillaan oli?

Elikkä nyt pitäisi saada Suomen politiikkaan järkeä, niin että tämä eurohumpu saataisiin jonkunäköisiin järjellisiin mittasuhteisiin. Euroopan unionilla ei ole mitään mandaattia tulla määrittelemään Suomen metsäteollisuuden kannattavuutta. Sitä emme liittymis-

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

pimuksessa ole antaneet, aivan yhtä paljon kuin meille olisi annettu velvoite maksaa italia-laisten velkoja tai puolalaisen velkoja taikka yleensäkin holtittoman taloudenpidon seurauksia, kuten elvytyspaketti ykkönen oli — ja kakkonen on tulossa.

Nyt ollaan niin perusteellisten asioiden äärellä, että kyllä suomalaiselle veronmaksajallekin meidän pitää olla rehellisiä ja kertoa, miten se asia oikeasti on. Puola ja Italia alensivat polttoaineen hintaa, kun saivat elvytyspaketissa kymmeniä miljardeja ilmaista rahaa. Meniköhän kaikki ihan oikein kirjan mukaan, kun annetaan rahaa sellaisille valtioille, jotka ovat periaatteessa varakkaampia kuin me, ja sitten täällä kärvistelemme ja eläkeläiset eivät pysty kohtapuoliin omalla 20 vuotta vanhalla autollaan kaupassa käymään, kun polttoaine maksaa niin valtavan paljon, tai sähkö maksaa niin paljon, että ihmiset itkevät jo, millä sen sähkölaskun maksan, kun kuukauden sähkölasku voi olla enemmän kuin se yhden kuukauden eläketulo, mikä kerran kuussa tilille kilahtaa?

Helppo meidän on puhua tavoitteista taikka omavaraisuudesta taikka ilmastopolitiikasta tai ilmastopolitiikan tavoitteista. Se on ihan turhaa sanahelinää, jos ihmiset voivat huonosti. Lapsilla ei ole varaa käydä koulua kohtaa, ja terveyskeskuksen jonossa ei pääse eteenpäin, ja yksityispalveluihin ei ole minkäänäköistä mahdollisuutta, kun ei ole varaa siihen. Sitä Möhkön mummoa Ilomantsista, joka pitkän matkan vanhalla autolla ajaa auttaakseen liikuntarajoitteista miestänsä, jotta he pärjäävät huomiseen päivään pienillä eläkkeillä, sitä ihmistä minä kyllä ennen ajattelisin kuin sitä, annetaanko me joillekin ulkomaisille yhtiöille energiaintensiivistä tukea sen tautta, että voisivat täällä jatkaa tuotantoaan. Silloin pitää puuttua perusteisiin, ja niitä perusteita tässä talossa ei ole juuri ollenkaan käsitelty. Ilmastohumppaa on tanssittu kuule oikein hiki niskassa, ja lisää tulee.

Sinä päivänä, kun Suomen lainojen korko lähtee tuolla pörssissä nousemaan, reititajat näyttävät meille ensin keltaista korttia, ja sitten tulee punainen kortti, eli korko nousee. Haluan vain nähdä, kuinka moni kansanedustaja, tai ainakin vasemmalla laidalla salia istuja, puolustaa niiden ihmisten oikeuksia sinä päivänä, kun peli on karannut käsistä. Siellä on tyhjää silloin. Toivon, että sitä päivää en koskaan näkisi, ja pyydän tänä iltana iltarukouksessa, ettei sitä tulisi, mutta tällä menolla se varmasti tulee vastaan, koska minä en usko siihen, että olisi olemassa joku ihmeellinen hyvä haltija, joka väärän talouspolitiikan antaisi meille anteeksi, niin että nämä korkoluokittajat, reititajat, antaisivat meille anteeksi. Se porukka ei anna anteeksi, vaan ne ottavat aina sen, minkä saavat — ihan varmasti ottavat. Sitä päivää en toivo koskaan näkeväni.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Vielä edustaja Mäkelä.

16.42 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti, kun tuossa edustaja Hoskosen puheenvuorossa tuli esille yksi sellainen tulokulma, joka ansaitsee esille nostamisen, eli tämä EU:n rahanjako näissä ilmastoasioissa on todella mielenkiintoista. Eli nyt aiemmin puhuttiin vasta siitä, mitä maat kansallisilla toimillaan tekevät näiden EU-rahoitusten puitteissa oman teollisuutensa tukemiseen, eli Saksa tukee enemmän omaa teollisuuttaan kuin Suomi, vaikka Suomen teollisuus on lähtökohtaisesti huonommassa asemassa. Tämä on yksi puoli ongelmaa.

Mutta toinen puoli ongelmaa on juurikin tämä mainittu tilanne, miten EU jakaa rahaa näiden ilmastotoimien suhteen. Kun puhutaan reilusta siirtymästä, niin se suomeksi sanoen tarkoittaa sitä, että muun muassa suomalaiset maksavat sen, kun puolalaiset luopuvat kivihiilestä ja ruskohiilestä. Siinä on kysymys siitä, että sinne pumpataan valtavat määrät

Punkt i protokollet PR 37/2022 rd

rahaa Puolaan, Itä-Eurooppaan muualle, että ne luopuisivat näistä likaisista polttoaineista. Ja sen maksamme me, muun muassa suomalaiset, omasta pussistamme sen ohella, että meidän pitäisi siitä omasta, kapenevasta pussistamme maksaa myöskin oman teollisuutemme tukea. Tämä yhtälö ei kerta kaikkiaan toimi näin. Nämä maat kuitenkin kilpailevat meidän kanssamme työpaikoista. Jopa asiantuntijatyötä on viety jo vuosikausia Tšekin kaltaisiin maihin, ja näitä maita me nyt tuemme EU:n kautta näillä elvytyspaketeilla sekä normaalilla monivuotisella rahoituskehyksellä. Tämä tilanne on Suomen kannalta kestävä.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till ekonomiutskottet, som miljöutskottet ska lämna utlåtande till.